

Research Paper

Identification and Sociological Analysis of Factors Affecting the Development of Social Welfare in Rural Areas (Case Study: Villages of Dashti City)

Seyedeh Ozra Hosseiniانpour¹, Gholamreza Jafarinia^{*2}, Ensiyeh Mahini³

1. Phd Student of Sociology, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.
2. Associate Professor of Sociology Department, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.
3. Assistant Professor of History and Philosophy of Education Department, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

ARTICLE INFO

PP: 51-73

Use your device to scan and
read the article online

Keywords: *Welfare, Development, Social Welfare, Village, Rural Areas, Dashti City*

Abstract

The purpose of this article is to identify and sociologically analyze the factors affecting the development of social welfare in rural areas (case study: villages of Dashti city). The research method is developmental in terms of purpose and in terms of the type of qualitative data with an exploratory approach, which was used to analyze the theme of the interview. The statistical population included the managers and specialists of the rural area in the field of Dashti, which was 15 people using the purposeful sampling method and the principle of theoretical saturation. Data analysis was done using thematic analysis in "MAXQDA" software. The results of the research showed that in the analysis of the data obtained from the interview, they were examined in the form of 49 main categories, each of which included several dimensions and indicators, which, by specifying the conditional, interactive-process categories, resulted in basic dimensions for the formation of Initially, the conceptual framework of the research was determined. Among the most important identified cases are the conditional categories of rural social welfare and such process-interactive factors and strategies for the development of rural social welfare, and finally, its obstacles and consequences were identified. In the form of conclusion, it can be stated that in relation to the category of social welfare development in rural areas, various components can be identified such as identifying strengths and weaknesses, creating active and suitable fields for rural development, effective factors, consequences, strategies for the development of rural social welfare and obstacles. He mentioned the positive roles and functions of organizations in the social welfare of rural areas and the efforts of organizations to achieve common and national goals, each of which includes concepts that require goal setting, planning, and specialized executive operations.

Citation: Hosseiniانpour, S. O., Jafarinia, Gh., Mahini, E. (2024). **Identification and Sociological Analysis of Factors Affecting the Development of Social Welfare in Rural Areas (Case Study: Villages of Dashti City)**. *Geography (Regional Planning)*, 14(55), 51-73

DOI: 10.22034/jgeoq.2024.226845.2429

* **Corresponding Author:** Gholamreza Jafarinia, **Email:** jafarinia_reza@yahoo.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

The evolution of the concept of development in the form of sustainable development and its intersection with social welfare has become the basis for strengthening a new approach that has sought special intellectual challenges. However, rural social welfare is considered a continuous, dynamic and stable process that leads to the creation of a set of conditions and quality in the empowerment of rural people through governments and civil institutions and responsible organizations to continuously improve the quality of life. According to the definition of the United Nations, social welfare includes a wide range of activities and programs that are carried out with the supervision and assistance of the government for the well-being of people in the society. Social welfare is a comprehensive system of social services, facilities and social security programs that are used in order to expand social justice, social development and social role of people, and in this way, it causes sustainable development and the well-being of families and It becomes the whole society. Therefore, social welfare is necessary for life satisfaction because it provides the economic, social, cultural and psychological needs of people. The concepts and scope of social welfare are very variable in different countries. This difference and diversity is caused by factors such as the development of countries, the rate of growth and development, goals and stages of development, development plans and cultural and social frameworks. In the fundamental theories of social welfare, two theories are emphasized, the restorative theory based on individual freedom in social life states that in the social welfare approach, the society should be left free to invest in it in any way they want. do On the other hand, the institutional theory is based on the fact that the government should plan, make policies and implement continuous programs to meet social needs and realize well-being, which are applied in three ways: public services, social insurance and social support. Today, in the description of social welfare, three main concepts are considered: first, the axis of society's safety, that is, social welfare programs must provide solutions to solve or control issues that are social in nature. The second axis of improving the standard of living; That is, welfare programs

should pay attention to other human needs in addition to living needs, housing, education and health; And the third axis is equality of opportunities. It means creating conditions where people have equal conditions for social promotion, job acquisition, education, etc., regardless of individual status. Iran, the history of measures related to social security, support for the poor and vulnerable people in rural areas, dates back to forty years ago. reaches, but the achievements of the programs in terms of reducing poverty and vulnerability in rural areas of the country are not interesting. Based on the surveys from that time until now, the necessary steps have not been taken in other sectors that should maintain the necessary balance in the welfare sector, in this article an attempt is made to examine the issues surrounding social welfare in one of the southern cities of the country in Bushehr province.

Methodology

The research method is of a qualitative type to achieve the factors affecting social well-being, in the way that thematic analysis method was used. In the current research, in order to extract the components and design a paradigmatic model of factors affecting rural social well-being, the basic theory was used. The research, in the form of a field study, identifies and prioritizes factors affecting the social welfare of rural areas in order to provide a model of social development in rural areas. The results of this research can be used by departments and institutions in charge of social welfare of Dashti city. On the other hand, the research method is of a qualitative type to achieve a causal model, the scope of the present research is the sociological analysis of the factors affecting the promotion of social welfare in the rural areas of Dashti. Also, the geographical area of the current research is the rural areas of Dashti and the time range is from October 1402 to July 1403. Human scope also includes experts in various organizations related to social welfare in rural areas. The research community includes people who have rich experience in sociological issues and social welfare and in general rural development in Dashti city and Dashti city (semi-structured interview). participate The most important feature of experts is having experience and knowledge or related expertise. Sampling started using the purposeful sampling method and continued based on theoretical sampling until

data saturation. To identify the aforementioned components and indicators, necessary qualitative data was collected through in-depth and exploratory interviews individually with experts and elites. Data analysis was done through thematic analysis. In this project, qualitative data analysis steps were performed through open coding and axial coding in MaxQDA software.

Results and Conclusion

In this research, the categories obtained from open and axial coding were examined in order to design the model. First, each of the categories was carefully reviewed and then the relationships between them were discovered. So that challenges, culture and traditions, customs, nature and conditions of life, job and capability, naturalness, way of life and culture and rural community were raised as "causal conditions". Based on these categories, the phenomenon (core category) should be selected. The phenomenon has the highest level of abstraction and all major categories should be arranged around it in the form of a paradigmatic model. The phenomenon caused by causal conditions is "development of social welfare in rural areas in Bushehr province" which covers all major categories. Cultural-social and economic conditions of villages, dairy products and foods, handicrafts, lifestyle, games and entertainment, lifestyle and livelihood, clothing and traditional foods, facilities and products and handicrafts in the category of "contextual factors" in were considered. In the following, motivational features, social patterns, performance features, educational-promotional features, educational and motivational factors, ecotourism and nature tourism, mystical and literary factors, and dramatic and attitudinal factors were included in the "intervening factors" category. In total, these conditions, which were classified into three categories, affect the phenomenon of "development of social welfare in rural areas in Bushehr province". On the other hand, in relation to rural development strategies and obstacles, in the strategies section, items such as environmental strategies, economic and investment strategies, socio-cultural strategies, management strategies, infrastructural and basic strategies were raised, and in the obstacles section, items including obstacles Environmental, economic barriers, social barriers, support barriers, cultural barriers,

infrastructural barriers and managerial and organizational barriers were identified. In the end, some things including economic consequences, social consequences, cultural consequences, environmental consequences and infrastructure consequences were stated as the consequences of the social welfare development of rural areas in Bushehr province, which cause the emergence of strategies for the development of social welfare of rural areas in Bushehr province. The results obtained in the main hypothesis of the research are consistent with the results of other studies, therefore, social welfare is one of the most basic needs of people in society, which creates a sense of security, peace and all-round trust in the present and the future. In Iran, the process of poverty alleviation and support for the poor and vulnerable rural people has started, but there are still many challenges. Human development is the process of expanding people's choices and improving their well-being. The most important aspects of human development are long and healthy life, knowledge and dignified living standards. In this research, the lack of proper economic and social management among officials is one of the reasons for the reduction of social welfare in villages. The existence of proper management increases legitimacy, promotes public participation, ends crises and realizes functions such as improving government services and ultimately leads to improvement of welfare indicators. Achieving rural development in any society requires the knowledge of various components that influence it, among these components is social welfare, under the shadow of which many issues and problems can be reduced, especially the unwillingness to stay in the villages. The importance of studying in the field of welfare in monitoring the public policies of the country and legitimizing the statesmen from the perspective of the people towards themselves, the emergence of this issue in the villages can lead to very good results for the legislators and increase the social capital in the country's villages from the people's side to the officials. to be In the new discourse of development, i.e. good governance, it can be seen that the traditional methods of the past in reducing poverty and providing more services to the poor rural people could not be successful and caused a vicious cycle of traditional aid, and its results can be seen abundantly in the country.

References

- Asante, B. O., Prah, S., Addai, K. N., Anang, B., & Ng'ombe, J. N. (2024). Agricultural services and rural household welfare: empirical evidence from Ghana. *International Journal of Social Economics*.
- Akbarian Rounizi, Saeedreza and Rajaei, Seyed Abbas and Ramzanzadeh Lesboi, Mehdi, (2014), Evaluation of social welfare in rural areas with an emphasis on the perspective of local residents, a case study: Dehistan Khair (Estehban city), *Journal of Rural Development Strategies*, 2(2): 121-140 [In Persian].
- Albarzi Ramin, Sheikh Biglou Rana, Akbarian Rounizi Saeedreza, (1402), mental well-being and loyalty to place in rural areas, *Social Welfare*, 23(88): 377-341 [In Persian].
- Alemu, F. M. (2023). Measuring the intensity of rural livelihood diversification strategies, and Its impacts on rural households' welfare: Evidence from South Gondar zone, Amahara Regional State, Ethiopia. *MethodsX*, 10, 102191.
- Chowdhury, Farzana., Desai, Sameeksha. & Audresch, David. B. (2017). The Grand Challenges of Social Welfare. *Journal of Corruption, Entrepreneurship, and Social Welfare*. 9-21.
- Dizji, Munirah, (1400), Analysis of social welfare in Iran with emphasis on human development from the perspective of economic sociology, *Journal of Sociological Studies*, 51(14): 49-66 [In Persian].
- Gansonré, S. (2024). Rainfall variability and welfare of agricultural households: Evidence from rural Niger. *Agricultural Economics*. <https://doi.org/10.1111/agec.12833>
- Gravandi, Shahpar, (2019), rural social welfare; Identifiers and measuring factors affecting it (case study: villagers of Mansour Aghaei Ravansar district), *Development Strategy Quarterly*, 16(61): 85-71 [In Persian].
- Han, Y., & Huang, J. (2019). Evolution of social welfare in rural China: A developmental approach. *International Social Work*, 62(1), 390-404.
- Haryono, B. S., Anggriawan, T., Sentanu, I. G. E. P. S., & Sahputri, R. A. M. (2024). Exploring the Paradox of Local Community Empowerment in Mediating the Role of Village Fund Policy to Increase the Rural Society's Welfare: An Analysis through the Eye of Village Public Service's Users. *Lex localis-Journal of Local Self-Government*, 22(2), 220-242.
- He, C., Zhou, C., & Wen, H. (2024). Improving the consumer welfare of rural residents through public support policies: A study on old revolutionary areas in China. *Socio-Economic Planning Sciences*, 91, 101767.
- Heydari Sarban, Vakil, (2014), Explanation of factors affecting the promotion of social welfare in rural areas (case study: Meshkinshahr city), *Journal of Human Geographical Research*, 47(4): 657-672 [In Persian].
- Kandulu, J. M. (2023). Improving the social welfare of rural households in South Asia and Africa through effective rural development interventions (Doctoral dissertation).
- More, A., Mittal, P., Singh, S., & Sinha, R. (2022, October). Integrated Social Registry: A potential pathway towards efficient rural welfare delivery. In *Proceedings of the 15th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance* (pp. 360-368).
- Mousavi, Mirtaher, Mohammadi, Mohammad Ali (1403) Concepts and social theory, Danje publishing house, first edition. [In Persian].
- Muftakhri, Ali., Delfan., Mehbobe., Jafari, Mohammad, (1403), comparing the effects of social welfare on economic growth in Iran and a selection of developing countries. *Stable Economics*, 5(1): 90-115. [In Persian].
- Raisi Dehkordi, Zahra., Hijazi, Nasser., Chitsaz, Mohammad Ali, (1402), investigation of the relationship between the dimensions of rural tourism development and the quality of social well-being of residents of the villages of Kohrang city, *Journal of Sociological Studies*, 56(15): 89-71 [In Persian].
- Rasti, Hadi, Jahan Tigh, Razieh, (2016), measuring the level of social welfare of households in rural areas, a case study: Zahak city, *Rural Research*, 5(4), 759-778. [In Persian].
- Sa'i, Rahim, (1401), investigation of factors affecting the quality of life of rural households in the regions of East Azerbaijan province. *Village and Development*, 25(4): 185-212. [In Persian].
- Terefe, A. T., Aredo, M. K., Workagegnehu, A. M., & Tesfaye, W. M. (2024).

- Interdependence of rural household welfare measurement in the context of climate variability in Ethiopia. *Heliyon*, 10(10)
21. Tulabinejad, Mehrshad, Farahani, Hossein, Piraish, Reza (2014) Evaluation of the role of cash subsidies on the economic and social well-being of rural households, a case study: Dehistan Jaider, Poldakhter city, *Geographical Scientific and Research Quarterly*, 15(50): 19-37 [In Persian].
22. Yusoff, Nurul & Rashid, Mohamad & Halim, Norhazliza. (2021). The Indicators Of Socioeconomic Well-Being Of Rural Community. *Journal of Tourism, Hospitality and Environment Management*. 6. 253-261. 10.35631/JTHEM.626023
23. Zahedi Asl, Mohammad (1402) Basics of Social Welfare, Allameh Tabatabai University Press, Iran [In Persian].

مقاله پژوهشی

شناسایی و تحلیل جامعه شناختی عوامل موثر بر توسعه رفاه اجتماعی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای شهرستان دشتی)

سیده عدرا حسینیان پور - دانشجوی دکتری جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

غلامرضا جعفری نیا* - دانشیار گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

انسیه ماهینی - استادیار گروه تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
شماره صفحات: ۵۱-۷۳ از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید واژه‌های کلیدی: رفاه، توسعه، رفاه اجتماعی، روستا، مناطق روستایی، شهرستان دشتی	هدف این مقاله شناسایی و تحلیل جامعه شناختی عوامل موثر بر توسعه رفاه اجتماعی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای شهرستان دشتی) می‌باشد. روش پژوهش از نظر هدف توسعه‌ای و از نظر نوع داده کیفی با رویکرد اکتشافی است که از روش تحلیل مضمون مصاحبه استفاده شد. جامعه آماری شامل مدیران و متخصصان حوزه روستایی در حوزه شهرستان دشتی بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و اصل اشباع نظری به ۱۵ نفر بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل مضمون در نرم‌افزار «MAXQDA» انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که در تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه در قالب ۴۹ مقوله اصلی بررسی شدند که هر کدام شامل ابعاد و شاخص‌های متعددی بود که با مشخص کردن مقوله‌های شرایطی، تعاملی-فرآیندی، پیامدی به ابعاد اساسی برای شکل‌گیری اولیه چارچوب مفهومی تحقیق تعیین شد. از جمله مهمترین موارد شناسایی شده شامل مقوله‌های شرایطی رفاه اجتماعی روستایی و همچنین عوامل فرآیندی-تعاملی و راهبردهای توسعه رفاه اجتماعی روستاها و در نهایت موانع و پیامدهای آن شناسایی شد. در قالب نتیجه‌گیری میتوان بیان کرد که در ارتباط با مقوله توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی می‌توان مؤلفه‌های مختلفی نظیر شناسایی نقاط قوت و ضعف، ایجاد زمینه‌های فعال و متناسب با توسعه روستایی، عوامل موثر، پیامدهای ایجاد شده، راهبردهای توسعه رفاه اجتماعی روستاها و موانع موجود، ایفای نقشها و کارکردهای مثبت سازمانها در رفاه اجتماعی مناطق روستایی و تلاش سازمانها برای رسیدن به هدف مشترک و ملی را نام برد که هر کدام دربرگیرنده مفاهیمی می‌باشند که نیازمند هدف گذاری، برنامه ریزی و عملیات تخصصی اجرایی می‌باشد.

استناد: حسینیان پور، سیده عدرا؛ جعفری نیا، غلامرضا؛ ماهینی، انسیه (۱۴۰۳). شناسایی و تحلیل جامعه شناختی عوامل موثر بر توسعه رفاه اجتماعی در مناطق روستایی (مورد مطالعه: روستاهای شهرستان دشتی). فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)، ۱۴(۵۵). صص: ۵۱-۷۳

DOI: 10.22034/jgeoq.2024.226845.2429

مقدمه

تکامل مفهومی توسعه در قالب توسعه پایدار و فصل مشترک آن با رفاه اجتماعی، زمینه تقویت رویکرد جدیدی شده که چالش‌های فکری ویژه‌ای را به دنبال داشته است. با این حال، رفاه اجتماعی روستایی را فرایندی مستمر و پویا و پایدار می‌دانند که از طریق دولت‌ها و نهادهای مدنی و سازمان‌های مسئول، به ایجاد مجموعه شرایط و کیفیت در توانمندسازی مردم روستایی منجر می‌شود تا به صورت مستمر، کیفیت زندگی را بهبود بخشد. در هر جامعه ای رفاه اجتماعی از پیش نیازهای اولیه ای است که شهروندان آن جامعه باید از آن برخوردار باشند. رفاه باعث خلق امنیت، احساس آرامش و اطمینان همه جانبه نسبت به حال و آینده است. رفاه اجتماعی، نظامی از قوانین برنامه‌ها، کمک‌ها و خدماتی است که به نیازهای اولیه مردم و تقویت اطمینان و ایجاد امکانات برای این نیازها جواب می‌دهد؛ این نظام همواره در جهت جوابگویی تغییرات جامعه و گسترش انتظارات و توقع‌های روز افزون مردم، تغییر کرده است (اکبریان رونیزی و همکاران، ۱۳۹۴). براساس تعریف سازمان ملل، رفاه اجتماعی دامنه وسیعی از فعالیت‌ها و برنامه‌هایی را دربرمی‌گیرد که با نظارت و کمک دولت برای بهزیستی افراد جامعه انجام می‌شود. رفاه اجتماعی، سیستمی جامع از خدمات اجتماعی، امکانات و برنامه‌های امنیت اجتماعی است که به منظور گسترش عدالت اجتماعی، توسعه اجتماعی و نقش اجتماعی مردم به کار می‌رود و به این ترتیب، موجب توسعه پایدار و وضعیت بهزیستی خانواده‌ها و کل جامعه می‌شود. مفهوم رفاه اجتماعی مجموعه شرایط و کیفیت‌هایی است که نیازهای فردی و اجتماعی افراد جامعه را در حد پذیرفتنی تامین می‌کند و همه مردم از زندگی در آن شرایط احساس امنیت زیستی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی می‌کنند. بنابراین رفاه اجتماعی برای رضایت از زندگی الزامی است چرا که خواسته‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و روانی افراد را تامین می‌نماید (زیکموند، ۲۰۰۳). مفاهیم و حیطه رفاه اجتماعی در کشورهای مختلف بسیار متغیر است و مفهوم آن در یک کشور با کشوری دیگر متفاوت است. این تفاوت و گوناگونی ناشی از عواملی مانند توسعه کشورها، میزان رشد و تکامل، اهداف و مراحل توسعه، برنامه‌های توسعه و چارچوب‌های فرهنگی و اجتماعی است (موسوی و محمدی، ۱۴۰۳). در نظریه‌های بنیادی رفاه اجتماعی نیز بر دو نظریه تاکید می‌شود که نظریه ترمیمی با تکیه بر آزادی فردی در زندگی اجتماعی بیان می‌کند که در رویکرد تامین و رفاه اجتماعی می‌باید اجتماع را آزاد گذاشت تا به هر صورتی که تمایل دارند، در آن سرمایه گذاری کنند. در مقابل نظریه نهادی بر آن است که دولت باید برای تامین نیازهای اجتماعی و تحقق رفاه اقدام به برنامه ریزی، سیاست گذاری و اجرای برنامه‌های متواتر نماید که سه طریق خدمات عمومی، بیمه‌های اجتماعی و حمایت اجتماعی اعمال می‌شود. امروزه در تشریح رفاه اجتماعی سه مفهوم محوری مدنظر است: اول محور ایمنی جامعه یعنی برنامه‌های رفاه اجتماعی باید راه کارهایی برای حل یا کنترل مسائلی که ماهیت اجتماعی دارند ارائه دهد. دومین محور ارتقای سطح زندگی؛ یعنی برنامه‌های رفاه می‌باید علاوه بر توجه به نیازهای زیستی، مسکن، آموزش و بهداشت به دیگر نیازهای بشری نیز توجه شود؛ و محور سوم برابری فرصت‌ها است. یعنی ایجاد شرایطی که افراد برای ارتقای اجتماعی، کسب شغل، آموزش و غیره صرف نظر از موقعیت فردی از شرایط برابر برخوردار باشند (اکبریان رونیزی و همکاران، ۱۳۹۴). در ایران، پیشینه اقدام‌های مربوط به تامین اجتماعی، حمایت از فقرا و افراد آسیب پذیر روستایی، به چهل سال پیش می‌رسد، اما دستاوردهای برنامه‌ها از حیث کاهش فقر و آسیب پذیری در نواحی روستایی کشور جالب توجه نیست (حیدری ساربان، ۱۳۹۴). بر اساس بررسی‌ها از آن زمان تا کنون، گام‌های ضروری در سایر بخش‌هایی که باید موازنه لازم را در بخش رفاه حفظ کنند، برداشته نشده است که در این رساله سعی بر بررسی مباحث پیرامون رفاه اجتماعی در یکی از شهرستانهای جنوب کشور در استان بوشهر است.

مبانی نظری

رفاه اجتماعی متشکل از سیستمی از خدمات، مؤسسات یا نهادهای اجتماعی است که تلاش می‌کند تا سلامت و زندگی بهتر جامعه و زمینه روابط مناسب‌تری را برای پیشرفت استعدادها، قابلیت‌ها و توانایی‌های انسان فراهم سازد. ویلکینسن (۱۹۹۱) (رفاه را در مفهوم وسیع آن، نظامی معرفی کرده است که نیازهای اجتماعی، فرهنگی و فیزیکی افراد، خانواده‌ها، نهادها و

اجتماعات شان را دربرمی‌گیرد (آلمو^۱، ۲۰۲۳). رفاه عموماً بیانگر وضعیت سلامتی است و در مقیاس جامعه، سلامتی منابع طبیعی و تاریخی حفاظت شده، مشاغل در دسترس، جلوگیری از بینظمی، محله‌های امن، آموزش مادام‌العمر، حمل و نقل در دسترس، مراقبت‌های بهداشتی و وجود فرصت برای همه ساکنان محلی را برای بهبود کیفیت زندگی شامل می‌شود (ترفه^۲، ۲۰۲۴). رفاه اجتماعی مفهومی پیچیده و پویاست و تعریف جامع و مورد توافق از آن وجود ندارد، اما وجود این مفهوم واقعیتی لازم و ضروری برای هر اجتماع است. از اینرو پژوهشگران حوزه مطالعات رفاه اجتماعی در دنیا تعاریف نسبی آن را پذیرفته‌اند و این تعاریف نشان می‌دهند که واقعیت رفاه اجتماعی (در عین اینکه جنبه فردی و جمعی، و نیز ذهنی و عینی دارد)، خصلتی پویا و تحول‌یابنده دارد و متناسب با تغییرات ایجادشده در جوامع و رشد انتظارها و نیازها دگرگون می‌شود (راستی و جهاننیک، ۱۳۹۵). مروری بر مطالب مرتبط با رفاه اجتماعی نشان می‌دهد از دو طریق می‌توان این تاثیرگذاری و بهبود را انجام داد؛ برخی بر این باورند دولت با تامین آموزش، خدمات بهداشتی و منابع مهم می‌تواند منجر به ایجاد عدالت اقتصادی و در نهایت رفاه اجتماعی شود (چودهری^۳ و همکاران، ۲۰۱۷). در ادامه به برخی مطالعات داخلی و خارجی انجام شده در این زمینه اشاره شده است:

مفتخری و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان مقایسه اثرات رفاه اجتماعی بر رشد اقتصادی در ایران و منتخبی از کشورهای در حال توسعه بیان کردند که رفاه اجتماعی تأثیری مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی داشته است. همچنین اثربخشی دولت و ثبات سیاسی سبب افزایش رشد اقتصادی می‌گردد. همچنین البرزی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان رفاه ذهنی و وفاداری به مکان در نواحی روستایی بیان کردند که سطح وفاداری به مکان و رفاه ذهنی روستائیان بالاتر از سطح متوسط است. با وجود همه مسائل و مشکلاتی که امروزه جوامع روستایی کشور و از جمله ساکنان ناحیه روستایی با آنها مواجهند، این که وفاداری به مکان بالاتر از سطح متوسط است را می‌توان به عنوان یک مزیت مهم و قابل توجه برشمرد. در ادامه نیز ریسی دهکردی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه ابعاد توسعه گردشگری روستایی بر کیفیت رفاه اجتماعی ساکنین روستاهای شهرستان کوهرنگ بیان کردند که بین ابعاد توسعه گردشگری و رفاه اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد و مقادیر رگرسیونی مدل ساختاری حاکی از آن است که بعد عملکردی توسعه گردشگری روستایی دارای بیشترین اثر و بعد خدماتی دارای کمترین اثر بر رفاه اجتماعی است. در مطالعات بین المللی نیز گانسونره^۴ (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان تنوع بارندگی و رفاه خانوارهای روستایی نیجر بیان کردند که مداخلات سیاستی با هدف بهبود رفاه خانوارهای روستایی باید بر بهبود راهبردهای سازگاری با آب و هوا تأکید کند. همچنین هاریونو^۵ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان بررسی پارادوکس توانمندسازی جامعه محلی در میانجیگری نقش سیاست صندوق روستایی برای افزایش رفاه جامعه روستایی با تحلیلی از نگاه کاربران خدمات عمومی روستا بیان کردند که با توسعه زیرساخت درک شده و خدمات اجتماعی پایه درک شده اندازه‌گیری می‌شود، به جز استفاده درک شده از صندوق روستا در توسعه اقتصادی روستایی، تأثیر کمتری بر رفاه جامعه روستایی دارد. علاوه بر این، مشارکت درک شده از توانمندسازی جامعه حداقل سهم را در رفاه جامعه روستایی درک شده دارد. همچنین آسانته^۶ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان خدمات کشاورزی و رفاه خانوار روستایی در غنا بیان کردند که ۱۹.۸ درصد، ۹.۷ درصد و ۳.۴۲ درصد کشاورزان صرفاً آبیاری، ترویجی و مکانیزاسیون را انتخاب کردند. علاوه بر این، استفاده از طیف وسیعی از خدمات کشاورزی به طور قابل توجهی باعث بهبود عملکرد ذرت، درآمد ناخالص و مصرف سرانه غذا می‌شود. در پایان نیز هی^۷ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان بهبود رفاه مصرف کننده ساکنان روستایی از طریق سیاست های حمایت عمومی در چین بیان کردند که اجرای برنامه توسعه انقلابی قدیمی نقش مهمی در بهبود رفاه مصرف کننده ساکنان روستایی مناطق پایگاه انقلابی قدیمی در چین ایفا می‌کند. مداخله برنامه توسعه انقلابی قدیمی تأثیر ناهمگنی بر رفاه مصرف کننده ساکنان روستایی

1 - Alemu

2 - Terefe

3- Chowdhury

4- Gansonré

5- Haryono

6- Asante

7- He

مناطق مختلف دارد و تأثیر آن در مناطقی با هزینه‌های مالی بالا، توسعه اقتصادی رضایت‌بخش، شهرنشینی بالا و شکاف درآمدی شهری- روستایی کم است. تأمین رفاه از جمله مهمترین اهداف هر نظام اقتصادی است و فراهم نمودن شرایط مناسب برای زندگی تمامی اقشار جامعه وظیفه‌ی اصلی کارگزاران و مسؤولان اقتصادی کشور تلقی می‌شود. از این روست که تغییر در رفاه یا هم زمان با آن تغییر در فقر از جمله زمینه‌های ارزیابی نظام‌های اقتصادی به شمار می‌آید. رفاه با امنیت، معیشت، سلامت، بهداشت، شادکامی و اقدامات تکمیلی همراه است. سهم اینها در ترسیم وضعیت مثبت اطمینان بخشی به ارزشی مهم است. این نقشها خود را در داشتن مسکن مناسب، تغذیه کافی، شغل، سلامت، مشارکت در اجتماع محلی و درک شرافت نشان می‌دهد (طوبایی نژاد و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۰). در آماره‌های اجتماعی ۲۰۰۰ اروپا شاخص‌های رفاه در زمینه‌های مختلفی شامل نیازهای اساسی، امکانات مالی، وضعیت مسکن، استفاده از کالاهای بادوام، سلامت و رضایت معرفی شده اند (زاهدی، ۱۴۰۲). سازمان همکاری و توسعه اقتصادی که اکثر اعضا آن را کشورهای صنعتی اروپای غربی تشکیل می‌دهد، مولفه‌های رفاه اجتماعی را در ۱۰ زمینه دسته بندی نموده که عبارت اند از: بهداشت، آموزش و یادگیری، اشتغال، اوقات فراغت، موقعیت اقتصادی فرد، محیط فیزیکی زیست، محیط و روابط اجتماعی، امنیت فردی و اجتماعی، مشارکت و فرصت‌های اجتماعی (زاهدی، ۱۴۰۲). شاخص‌های مورد تاکید اسمیت در بررسی رفاه و عدالت اجتماعی، بهداشت، مسکن، خدمات عمومی، شادمانی خانوادگی، تعلیم و تربیت، فرصت‌های اشتغال، حقوق و مزد، خوراک، حق رای، امید به زندگی، مصرف سرانه پروتئین حیوانی، درصد ثبت نام در مدارس، تعداد متوسطه تلفن و روزنامه تشکیل می‌دادند. در این پژوهش سعی بر شناسایی و تحلیل جامعه شناختی عوامل موثر بر توسعه رفاه اجتماعی در مناطق روستایی می‌باشد.

روش پژوهش

از منظر روش‌شناسی، روش تحقیق از نوع کیفی برای دستیابی به عوامل موثر بر رفاه اجتماعی می‌باشد، به شکلی که از رو تحلیل مضمون استفاده شد. در پژوهش حاضر به منظور استخراج مؤلفه‌ها و طراحی الگوی پارادایمی عوامل موثر بر رفاه اجتماعی روستایی از نظریه بنیانی بهره گرفته شد. پژوهش در قالب یک مطالعه میدانی، در محل مورد بررسی به شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر رفاه اجتماعی مناطق روستایی برای ارائه یک مدل توسعه اجتماعی مناطق روستایی می‌پردازد. نتایج این پژوهش می‌تواند مورد استفاده ادارات و نهادهای متولی رفاه اجتماعی شهرستان دشتی قرار گیرد. از طرف دیگر روش تحقیق از نوع کیفی برای دستیابی به یک الگوی عوامل می‌باشد. محدوده موضوعی تحقیق حاضر تحلیل جامعه شناختی عوامل موثر بر ارتقاء رفاه اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان دشتی است. همچنین محدوده مکانی تحقیق حاضر مناطق روستایی شهرستان دشتی است که نقشه آن در قالب شکل ۱ و ۲ ارائه شده است. محدوده زمانی تحقیق حاضر از مهر ۱۴۰۲ تا تیرماه ۱۴۰۳ است. محدوده انسانی نیز دربرگیرنده خبرگان در سازمان‌های مختلف مرتبط با رفاه اجتماعی در مناطق روستایی است.

جامعه این پژوهش در برگیرنده افرادی است که در موضوع مسائل جامعه شناختی و رفاه اجتماعی و به طور کلی توسعه روستایی در شهرستان دشتی و شهرستان دشتی دارای تجربه غنی هستند (مصاحبه نیمه ساختار یافته) در این تحقیق، مدیران و متخصصان حوزه روستایی در حوزه شهرستان دشتی مشارکت دارند. مهم‌ترین ویژگی خبرگان، داشتن تجربه و دانش یا تخصص مرتبط است. در واقع، جامعه آماری تحقیق حاضر مسئولین حوزه معاونت اجتماعی استانداری، مسئولین و مدیران حوزه توسعه روستایی، برخی کارشناسان فعال در حوزه اجتماعی روستاها و برخی دستگاه‌های اجرایی فعال در حوزه مسائل اجتماعی روستاهای شهرستان دشتی و همچنین برخی اساتید جامعه شناسی دانشگاه‌های استان (دانشگاه خلیج فارس، دانشگاه پیام نور و دانشگاه‌های آزاد استان) می‌باشند که بالغ بر ۲۹ نفر بودند. در تحقیق حاضر نیز نمونه‌گیری با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند شروع و بر اساس نمونه‌گیری نظری تا اشباع داده‌ها ادامه یافت. درواقع، بر اساس نمونه‌گیری هدفمند سعی شد افرادی که حامل تجربه‌های مرتبط با موضوع و مسئله و پرسش‌های تحقیق بودند انتخاب شوند. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری استفاده شد که شامل ۱۵ نفر از مدیران، مسئولین، کارشناسان و اساتید دانشگاهی فعال در حوزه مسائل اجتماعی مناطق روستایی استان بودند. حجم نمونه مطابق روند مطالعات کیفی درحین کار مشخص شد و در این مرحله مشارکت‌کنندگان با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب خواهند شد. در این پژوهش با ۱۵ مشارکت‌کننده مصاحبه انجام شد. بعد از انجام

۱۵ مصاحبه عوامل اصلی و فرعی در مصاحبه‌های قبلی تکرار شد. در بخش کمی و بحث اثر سنجی ابعاد، شاخص‌ها و مؤلفه‌ها اثرگذر بر آن توسط مصاحبه شوندگان مورد بررسی قرار گرفت. برای شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های یادشده از طریق مصاحبه‌های عمیق و اکتشافی به صورت انفرادی با خبرگان و نخبگان داده‌های کیفی لازم جمع‌آوری شد. پرسش‌ها شامل ۴ پرسش بود که نمونه‌ای از آن‌ها در جدول (۱) آمده است.

جدول ۱. پرسش‌های مصاحبه

ردیف	پرسش
۱	مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر ارتقای شاخص‌های رفاه اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان دشتی کدام اند؟
۲	مؤلفه‌ها و عناصر رفاه اجتماعی مناطق روستایی شهرستان دشتی شود؟
۳	چه موانعی می‌تواند از بهبود وضعیت رفاه اجتماعی مناطق روستایی شهرستان دشتی جلوگیری نماید؟
۴	بهبود رفاه اجتماعی مناطق روستایی شهرستان دشتی چه پیامدهایی می‌تواند به همراه داشته باشد؟
۵	راهبردهای بهبود رفاه اجتماعی مناطق روستایی شهرستان دشتی کدامند؟

تحلیل داده‌های پژوهش از طریق تحلیل مضمون انجام شد. در این طرح مراحل تحلیل داده‌های کیفی گردآوری شده از طریق کدگذاری باز و کدگذاری محوری در نرم افزار MaxQDA انجام شد.

یافته‌های پژوهش

۱. کدگذاری مصاحبه شوندگان

با بهره‌گیری از نظریه بنیانی، از طریق سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی داده‌های حاصل از مطالعه، تجزیه و تحلیل شدند. البته، در پژوهش حاضر، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت همزمان انجام شد. پس از انجام مصاحبه‌ها و رسیدن به نقطه اشباع و برخورد با داده‌های تکراری، کار جمع‌آوری داده‌ها پایان یافت. سپس این اطلاعات براساس مراحل ذکر شده در نظریه بنیانی تجزیه و تحلیل شدند. در مرحله اولیه کدگذاری باز، اطلاعات جمع‌آوری شده سطر به سطر مطالعه شده و مفاهیم مستتر در آن‌ها به شکل کد استخراج شد. در مرحله دوم این کدگذاری، مفاهیم مشترک و مشابه از نظر معنایی در قالب مقوله‌های عمده، طبقه‌بندی شدند.

جدول ۲. کد اختصاص یافته به مصاحبه شوندگان در روش کدگذاری

ردیف	کد مصاحبه شونده	محل فعالیت	تعداد مضمون هر مصاحبه
۱	کد I-۰۱	مسئول برنامه و بودجه توسعه روستایی	۴۰
۲	کد I-۰۲	معاون اسبق مدیریت امور رفاه اجتماعی استان	۳۸
۳	کد I-۰۳	مدیر توسعه روستایی و پژوهشگر	۲۹
۴	کد I-۰۴	مدیرعامل و عضو هیئت مدیره شرکت تعاونی روستایی	۳۶
۵	کد I-۰۵	مدیرعامل اتحادیه روستایی و مسئول حقوق	۲۴
۶	کد I-۰۶	کارشناس توسعه روستایی	۲۵
۷	کد I-۰۷	رئیس اداره سرمایه گذاری توسعه روستایی شهرستان	۲۷
۸	کد I-۰۸	مسئول مطالعات مدیریت رفاه اجتماعی	۲۹
۹	کد I-۰۹	مدیر امور روستایی و فعال جامعه شناسی روستایی	۲۳
۱۰	کد I-۱۰	مدیر اتحادیه شرکتهای تعاونی روستایی	۲۴
۱۱	کد I-۱۱	استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر	۲۸
۱۲	کد I-۱۲	استاد دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان دشتی	۲۷
۱۳	کد I-۱۳	استاد فعال حوزه توسعه روستایی و ترویج دانشگاه خلیج	۲۵
۱۴	کد I-۱۴	استاد جامعه شناسی دانشگاه آزاد اسلامی بوشهر	۳۶
۱۵	کد I-۱۵	استاد دانشگاه پیام نور شهرستان دشتی	۲۵
تعداد کل			۴۳۶

به طور کلی ۴۳۶ مفهوم از داده‌های حاصل از مصاحبه و ۴۹ مقوله نیز به دست آمد. در مرحله بعد یعنی کدگذاری محوری، مقوله‌های به دست آمده، بر اساس سه وجه شرایطی، تعاملی/ فرآیندی و پیامدی طبقه بندی شدند. سپس در مرحله کدگذاری انتخابی با توجه به آنچه که در نظریه بنیانی به عنوان "خط داستان" مرسوم است، ارتباط منطقی بین مقوله‌ها در قالب ابعاد سه گانه فوق و براساس پدیده (مقوله محوری)، مورد بحث و بررسی قرار گرفت و در نهایت چارچوب مفهومی به دست آمده از ترکیب نتایج، ارائه شده استبرای تحلیل داده‌های کیفی از رو تحلیل مضمون استفاده شد.

۲. کدگذاری باز

در ارتباط با تحلیل مفهوم‌سازی داده‌های حاصل از مصاحبه با نمونه‌های مورد مطالعه (مرحله اول کدگذاری باز) باتوجه به مصاحبه‌های انجام شده و همچنین تحلیل کدگذاری‌های صورت گرفته در نرم افزار مکس کیودا می‌توان بیان کرد که تعداد ۴۳۶ مضمون تشکیل شد.

جدول ۳. مقوله‌های حاصل از تحلیل مفاهیم استخراج شده (مرحله دوم کدگذاری باز)

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
عوامل اجتماعی - فرهنگی	سختی‌ها و چالش‌های زندگی روستایی	Q01-I01
	معاشرت‌های فرهنگی - اجتماعی با جامعه روستایی	Q01-I02
	عدم مشارکت اجتماعی و آگاهی	Q01-I01
	فرهنگ و خرده فرهنگ‌ها	Q01-I02
	شرایط جامعه شناسی زندگی روستایی	Q01-I08
	روابط بین فردی	Q01-I09
	رسومات عرفی روستها	Q01-I12
	فرهنگ‌ها و سنت‌های روستایی و داستان‌های آن‌ها	Q01-I15
	مسئولیت پذیری اجتماعی	Q01-I07
	نگرش تک بعدی به مسائل	Q01-I11
	شغل و فرهنگ و آداب و رسوم طایفه ای	Q01-I11
	تجربه زندگی در طبیعت	Q01-I01
ماهیت و شرایط زندگی	رویت جلوه‌های طبیعی و انسانی زندگی روستایی	Q01-I01
	آشنایی با جامعه روستایی	Q01-I05
	آشنا شدن با شرایط و نحوه زندگی روستایی	Q01-I11
	ماهیت زندگی روستایی بر اساس منبع درآمد و تعاملات	Q01-I15
	قابلیت‌ها و هنرهای خاص روستائیان	Q01-I07
شغل و قابلیت	شغل و محل زندگی روستایی	Q01-I14
	غذاهای کاملاً طبیعی و ارگانیک دامی	Q01-I15
محصولات لبنی و غذاها	تولید انواع لبنیات محلی و روستایی	Q01-I13
	غذاها و لبنیات‌های محلی	Q01-I02
	غذاهای سنتی منطقه	Q01-I06
	غذاهای سنتی	Q02-I01
	تهیه غذاهایی سنتی و روستایی	Q02-I02
	تولیدات محصولات لبنی	Q02-I04
	غذاهای سنتی و ارگانیک روستایی	Q02-I06
	غذاهای محلی - سنتی در طبیعت	Q02-I09
	آشنایی با غذاهای روستایی	Q01-I01
	صنایع دستی روستایی و امکانات سنتی	Q01-I06
	صنایع دستی و ترویج آثار هنری روستاها	Q01-I07
	کشاورزی و دامپروری سنتی	Q02-I07
صنایع دستی	تعاملات ابتدایی بین مردم	Q02-I09
	تولیدات و محصولات کشاورزی	Q01-I04

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
سبک زندگی	الگوی زندگی سالم و طبیعی	Q01-I02
	سبک زندگی روستایی	Q01-I02
	دسترسی راحت و هزینه پایین	Q01-I02
	شیوه زندگی باستانی انسان	Q01-I03
	حیات اقتصادی و اجتماعی روستایی	Q01-I03
	کمپینگ در مناطق طبیعی بکر	Q01-I03
	سنتی بودن، در طبیعت بودن	Q01-I13
	زندگی دسته جمعی در برخی منازل	Q01-I13
	دامداری و کشاورزی روستایی	Q02-I06
	خانه های روستایی	Q02-I10
	دامداری، باغداری و کشاورزی	Q02-I11
	دامداری‌های سنتی	Q02-I13
	نحوه امرار معاش آنها	Q01-I07
ویژگی آموزشی - ترویجی	اشتغال پایدار	Q01-I12
	خوداشتغالی	Q01-I12
	تعاملات و مراسم‌های خاص عروسی و عزاداری	Q01-I14
	سادگی و طبیعی بودن بدون مشکلات زندگی شهری	Q01-I15
ویژگی‌های نمایشی	مراسم‌های خاص عروسی و عزاداری	Q01-I14
	نمایش و معرفی آئین و رسم زندگی روستایی	Q01-I10
	پوشش لباس سنتی	Q02-I01
	زندگی در طبیعت و منسج‌های روستایی	Q01-I02
	ارتباطات روستاها با یکدیگر	Q01-I14
الگوهای توسعه روستایی	توسعه روستایی بر مبنای طبیعت	Q01-I08
	توسعه روستایی ساحلی و دریایی	Q01-I07
	درآمدزایی برای روستائیان	Q01-I06
	کیفیت و آرامش مردم روستاها	Q01-I11
ویژگی‌های انگیزشی	بهره گیری از امکانات زندگی روستایی	Q02-I08
	بازی‌های محلی، موسیقی و ...	Q02-I03
بازی‌ها و سرگرمیها	بازی‌های بومی محلی	Q02-I12
	تعاون در مراسم‌های جشن عروسی و عزا	Q02-I02
مراسم‌ها و سرگرمیهای محلی	تعاملات و همکاری در مساجد	Q02-I02
	مراسمات خاص عزاداری محرم	Q02-I02
	مراسم‌های برگزاری اعیاد	Q02-I02
	یکسان بودن طایفه در چندین روستا	Q02-I15
فرهنگ و اجتماع روستایی	فرهنگ‌ها و خصوصیات اجتماعی زندگی روستایی	Q02-I13
	فرهنگ، آداب و رسوم و نوع شغلی	Q02-I11
	روابط اجتماعی	Q02-I01
	آشنایی با فرهنگ و رسوم	Q02-I01
	فرهنگ ایلی خانوارهای روستایی	Q02-I11
زندگی روستایی	نحوه زندگی خانوارهای روستایی	Q02-I11
	آداب و رسوم زندگی روستایی	Q02-I10
	معرفی جاذبه‌ها و دیدنیهای منطقه روستایی	Q02-I06
	گرمسیری بودن استان در فصول سرما	Q02-I08
طبیعی بودن	جاذبه‌های طبیعی توسعه روستایی	Q02-I02
	زندگی طبیعی عشایر	Q02-I09
	زندگی در مراتع و طبیعت	Q02-I15

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
عوامل نمایشی و نگرشی	پرورش اسب و شتر	Q02-I04
	نوع مواجهه روستائیان با رخدادهای طبیعی	Q02-I01
	محصولات غذایی و صنایع دستی	Q02-I08
	روستاها و تزئینات زیبایی آن	Q02-I12
	چوب بازی و دستمال بازی با لباس محلی	Q02-I12
	بازی‌های بومی محلی	Q02-I13
عوامل عرفانی و ادبی	مراسم سنتی چله و رنگ آمیزی	Q02-I02
	مراسم شاهنامه خوانی و آوازهای محلی	Q02-I02
	موسیقی زیبای محلی	Q02-I12
بوم گردی و طبیعی گردی	صنایع دستی، بوم گردی و صنعت دام	Q02-I05
	دریا و نخلستان	Q02-I08
	بوم گردی و طبیعت بکر	Q02-I08
	مناطق ویژه مرتعی	Q02-I11
عوامل فرهنگی و آداب و رسوم	آداب و سنت‌های قدیمی	Q03-I12
	تقویت فرهنگ بافت صنایع دستی	Q03-I11
عوامل اجتماعی و اقتصادی	میزان درآمد	Q03-I01
	توسعه فعالیتهای زندگی	Q03-I01
	مشارکت اجتماعی و وظیفه شناسی	Q03-I05
	امنیت و رفاه روستائیان	Q03-I06
	تعامل روستائیان در حل و فصل مشکلات روستاها	Q03-I14
عوامل اخلاقی و نگرشی	رفتارها و نحوه برخورد	Q03-I02
	میل همزیستی مردم به طبیعت	Q03-I15
عوامل تبلیغاتی و بازاریابی	اطلاع رسانی	Q03-I01
	تبلیغات از طریق رسانه‌ها	Q03-I02
	ترویج، بازاریابی و تبلیغات	Q03-I03
	تبلیغات رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I08
	تولید محتوا در حوزه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I09
	معرفی جذابیت‌های رفاه اجتماعی مناطق روستایی استان	Q03-I10
	تبلیغات و معرفی سازمانی	Q03-I14
	تبلیغات از طریق فضای مجازی	Q03-I15
عوامل آموزشی و انگیزشی	آموزش نحوه تولید صنایع دستی	Q03-I01
	آموزش از طریق رسانه	Q03-I02
	برگزاری کمپینگ، توسعه روستایی و پیاده گردی	Q03-I03
	ایجاد انگیزه در جوانان روستایی برای صنعت توسعه روستایی	Q03-I05
	آموزش صنعت توسعه روستایی به جوانان روستایی	Q03-I05
	راهنمای مناسب توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I06
	برنامه ریزی و آموزشهای لازم توسعه روستایی	Q03-I07
	آموزش و فرهنگ سازی توسعه روستایی	Q03-I08
	ایجاد ظرفیتهای و اصلاح ساختار	Q03-I05
آمایش و برآورد توان	شرایط آب و هوایی در استان بوشهر	Q03-I15
	آمایش سرزمینی و اولویت بندی رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I02
	توسعه پایدار رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I09
	شناسایی پتانسیلهای رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان	Q03-I15
	ارائه تسهیلات حمایتی	Q03-I01
ارائه تسهیلات و سرمایه گذاری	سرمایه گذاری و ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه	Q03-I02
	حمایت مالی و سرمایه گذاری دولت	Q03-I04

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
	تسهیلات بانکی بدون ضامن برای روستائیان	Q03-I04
	اعطای تسهیلات ویژه توسعه روستایی	Q03-I05
	ارائه تسهیلات و تشویق فعالیت رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I07
	جذب سرمایه گذار و همکاری‌های سازمانی	Q03-I12
	همکاری در پرداخت تسهیلات	Q03-I12
برنامه ریزی و توسعه زیرساختها	رویکرد سیستمی و چرخشی به رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I09
	آماده سازی محیط	Q03-I01
	استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی	Q03-I01
	ایجاد زیرساختهای لازم جهت توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I02
	راههای ارتباطی و سرویسها بهداشتی مناسب	Q03-I02
	تعیین اهداف کوتاه مدت، میان مدت و درازمدت توسعه	Q03-I02
	پوشش حوزه اقامت و پذیرایی	Q03-I03
	سهولت در دسترسی به روستاها و جاذبه‌های آن	Q03-I05
	هماهنگی و برنامه ریزی زیرساختی	Q03-I07
	برنامه ریزی زیرساختی و اصولی متناسب	Q03-I07
	توسعه راههای اسفالتی روستاها	Q03-I11
	تسهیل سازی صدور مجوزهای کاری	Q03-I01
	فعالیت‌های بخشهای دولتی، خصوصی و بومی	Q03-I02
	فعالیت سازمانهایی نظیر امور روستایی و دهیاری ها	Q03-I02
همکاری و راهنمایی سازمانها	توسعه امور خدماتی و زیربنایی	Q03-I03
	حمایت‌ها و راهنماییهای اداره امور رفاه اجتماعی	Q03-I07
	همکاری و تشویق افراد فعال در حوزه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I13
	استقبال و حضور فعال مسئولین و حمایت آنها	Q03-I13
	حمایت سازمانهای ناظر از رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q03-I13
	اداره میراث فرهنگی و توسعه روستایی و صنایع دستی	Q03-I11
	الگوپردازی و هماهنگی مدیران	Q03-I08
	منفعت اقتصادی رفاه اجتماعی مناطق روستایی برای استان	Q04-I08
	بهبود راههای درآمدی روستائیان	Q04-I08
	تقویت اقتصاد و معیشت روستاها	Q04-I07
پیامدهای اقتصادی	رونق اقتصادی و معرفی دستاوردهای روستاها	Q04-I12
	درآمدزایی و امرار معاش	Q04-I06
	خود اشتغالی مردم روستا	Q04-I12
	ایجاد اشتغالهای جدید	Q04-I03
	اشتغال تعدادی افراد	Q04-I10
	تولیدات محصولات کشاورزی و تولیدات لبنیات و پشم	Q04-I13
	تقویت اقتصادی روستاها	Q04-I03
	ایجاد بازار فروش برای محصولات دامی و کشاورزی	Q04-I11
	افزایش سطح تعاملات اجتماعی در روستاهای استان	Q04-I01
	توسعه اقتصادی روستاها در استان	Q04-I15
	افزایش درآمدهای سایر بخشهای استانی	Q04-I01
	اشتغال زایی برای جامعه روستایی	Q04-I05
	درآمدزایی و رونق اقتصادی	Q04-I01
	شناخته شدن روستاهای استان	Q04-I4
	معرفی ورزشهای روستایی	Q04-I13
پیامدهای اجتماعی	شناخته شدن جامعه روستایی استان	Q04-I08
	معرفی و شناسایی بیشتر روستاها در استان	Q04-I08

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
	معرفی و ترویج رفاه اجتماعی مناطق روستایی استان	Q04-I07
	پیشگیری از مهاجرت جوانان روستایی	Q04-I03
	تغییر از مصرف گرایی به تولید محلی در روستاها	Q04-I01
	تغییر الگوی زندگی روستائیان	Q04-I01
	بهبود ارائه خدمات و امکانات اجتماعی	Q04-I01
پیامدهای فرهنگی	فرهنگ سازی و آگاه سازی در حوزه توسعه روستایی	Q04-I02
	حفظ هویت و شناساندن فرهنگ	Q04-I03
	زنده نگهداشتن فرهنگ روستایی	Q04-I04
	جاذبه‌های رفاه اجتماعی مناطق روستایی با فرهنگ و تاریخ استان	Q04-I07
	معرفی اداب و رسوم روستائیان	Q04-I12
	نشان دادن آداب و رسوم روستائیان استان	Q04-I10
	معرفی جامعه و فرهنگ عشایر	Q04-I09
	توسعه فرهنگ عشایر و استان	Q04-I15
	ترویج فرهنگ روستایی	Q04-I05
	پیامدهای زیرساختی	بهبود وضعیت راه دسترسی، آب و غیره
توسعه کسب و کارهای مرتبط با توسعه روستایی		Q04-I03
تأثیر گذاری فرهنگ شهری به روستایی		Q04-I04
معرفی و توسعه صنایع دستی روستایی		Q04-I04
اثر منفی عدم وجود آب و برق بر رفاه اولیه مردم		Q04-I14
تحلیل آمایشی جامعه روستایی و مناطق روستایی		Q05-I11
راهبردهای زیست محیطی		
راهبردهای اقتصادی و سرمایه گذاری	ارائه تسهیلات بانکی	Q05-I01
	تخصیص اعتبار مالی برای رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q05-I08
	پرداخت تسهیلات کم بهره	Q05-I15
	حمایت مالی از روستائیان	Q05-I14
راهبردهای فرهنگی-اجتماعی	تمرکز اداره امور رفاه اجتماعی به فرهنگ سازی	Q05-I15
	حفظ جامعه و پوشش سنتی روستاها	Q05-I08
	متقاعد کردن افراد محلی جهت همکاری	Q05-I10
	معرفی دقیق روستاها به جامعه	Q05-I14
راهبردهای مدیریتی	آموزش توسعه رفاه اجتماعی در روستاها	Q05-I05
	برگزاری کلاسهای آموزشی امور رفاه اجتماعی	Q05-I04
	آموزش‌ها و استفاده از مدرسه‌های باتجربه	Q05-I15
	مدیریت خدمات و تسهیلات در روستاها	Q05-I14
	برنامه ریزی و راهبرهای توسعه‌ای گسترده	Q05-I02
	برنامه ریزی بلندمدت و میان مدت و کوتاه مدت	Q05-I05
	واقع بینی	Q05-I08
	نقش اجرایی و برنامه ریزی دولت	Q05-I09
	برنامه ریزی و هدفمند سازی توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q05-I15
	رایزنی مدیریت امور رفاه اجتماعی جهت تخصیص بودجه	Q05-I11
	راهگشایی جهت ارائه خدمات بهتر به روستائیان	Q05-I10
	پیش بینی رفاه اجتماعی مناطق روستایی در برنامه پنج ساله توسعه	Q05-I05
	تدوین طرح توسعه روستایی استان	Q05-I01
	مدیریت مناسب و آگاه از زندگی روستایی	Q05-I06
	همکاری و هماهنگی ادارات و سازمانهای مربوطه	Q05-I02
	صدور مجوزهای لازم	Q05-I01
	شناسایی مشکلات و موانع رفاه اجتماعی مناطق روستایی استان	Q05-I08
	اولویت دهی به پژوهشهای حوزه روستایی و توسعه روستایی آن	Q05-I08

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
	الگوگیری و به روزرسانی برنامه‌ها	Q05-I08
	پیگیری مدیریت دولتی بر توسعه صنعت رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q05-I05
	اولویت بندی فعالیتها و اجرایی کردن آنها	Q05-I02
	بهره گیری از کارشناسان حوزه توسعه روستایی	Q05-I08
	برنامه‌های راهبردی سالانه و پلکانی	Q05-I15
	ارائه راهبرد و استراتژی متناسب توسعه	Q05-I03
	مطالعه تخصصی از جمعیتها و مناطق روستایی	Q05-I03
	تقویت تعاون و همکاری در رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q05-I04
راهبردهای زیرساختی و پایه	فراهم سازی امکانات و امنیت برای گردشگر	Q05-I06
	فراهم سازی امکانات اولیه و سنتی	Q05-I06
	توسعه زیرساختهای توسعه روستایی	Q05-I10
	ارائه تسهیلات و خدمات	Q05-I13
	راه اندازی سایتهای اسکان رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q05-I15
موانع زیست محیطی	وضعیت گرمی هوا در تابستان	Q06-I14
	محدود بودن مساعد بودن هوا در طول سال	Q06-I14
	مشکلات آب و هوایی و اقلیم استان	Q06-I04
	نبود آمایش سرزمینی حوزه توسعه روستایی	Q06-I02
موانع اقتصادی	موانع مالی و معیشتی روستائیان جهت تامین رفاه	Q06-I14
	عدم حمایتهای مالی و فرهنگی	Q06-I05
	عدم سرمایه گذاری مالی	Q06-I04
	عدم سرمایه گذاری مالی در حوزه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I02
	نبود تسهیلات بانکی	Q06-I01
موانع اجتماعی	ترجیح فعالیت فردی به جای مشارکت گروهی	Q06-I09
	عدم جذابیت رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I08
	عدم شناخت روستائیان از مسائل اجتماعی	Q06-I08
	مشکلات و مشقتهای جوانان روستایی	Q06-I05
	مهاجرت مردم روستا به جوامع شهری	Q06-I05
	عدم همکاری و هماهنگی در حوزه توسعه روستایی	Q06-I02
	عدم استقبال فرهنگی و اجتماعی از توسعه روستایی	Q06-I02
	عدم آگاهی از نحوه اطلاع رسانی عمومی	Q06-I01
موانع حمایتی	عدم همکاری روستائیان بومی منطقه با مسئولین	Q06-I01
	عدم آگاهی و عدم اطلاع رسانی به جامعه	Q06-I02
	عدم حمایتهای دولت	Q06-I15
موانع فرهنگی	فرهنگ سنتی روستائیان	Q06-I10
	فرهنگ مخرب و بدون برنامه مدون و اجتماعی	Q06-I09
موانع زیرساختی	برتری امکانات روستاهای استانهای مجاور نسبت به بوشهر	Q06-I15
	هزینه‌ها و نبود امور خدماتی نظیر برق و آب و ...	Q06-I13
	عدم ارائه خدمات و سرمایه به جامعه روستایی	Q06-I11
	نبود راهنمای آگاه و مناسب رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I06
	نبود رفاه و امنیت برای مردم روستایی	Q06-I06
	عدم زیرساختهای عمرانی	Q06-I04
	فرایندهای طولانی اداری اخذ تسهیلات و زیرساختها	Q06-I02
	نبود فضای مناسب توسعه خدماتی	Q06-I01
	عدم ارائه خدمات ضروری به روستائیان	Q06-I01
	فرایندها و دستوالعملهای اداری	Q06-I13
موانع مدیریتی و	مشکلات اداری سرمایه گذار رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I12

مقوله‌ها	مضمون (مفهوم)	کد مرتبط
سازمانی	فرایندهای طولانی اداری	Q06-I12
	اعتبارات دولتی ایجاد زمینه مناسب دسترسی	Q06-I11
	دیده نشدن و عدم رشد رفاه اجتماعی مناطق روستایی در کشور	Q06-I09
	عدم توجه به روزمرگی مردم بومی	Q06-I08
	عدم اولویت‌دهی به رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I08
	عدم وجود ضرورت‌های ابتدایی رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I07
	اولویت دهی به سایر توسعه روستایی‌های استان	Q06-I07
	عدم فعالیت بخش خصوصی در حوزه رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I03
	عدم برنامه ریزی و نبود هدف	Q06-I03
	نبود برنامه مشخص در رفاه اجتماعی مناطق روستایی	Q06-I02
	عدم صدور مجوزهای کاری	Q06-I01

در جدول فوق، حرف I نشان دهنده کد مصاحبه شونده و حرف Q نشان دهنده کد سؤال مصاحبه می‌باشد. سپس ابتدا جملات اصلی تحت عنوان مفاهیم از نقل قول‌های مستقیم حاصل از مصاحبه استخراج شدند و به هر کدام کدهایی با علامت یکسان طبق موارد ذکر شده داده شد. در واقع برای جلوگیری از اتلاف وقت و سردرگمی، محقق نکات و مضامین کلیدی را از نقل قول‌ها استخراج و آن‌ها را کدگذاری نمود. کدهای ذکر شده هر کدام گویای شماره مربوط به مصاحبه شونده‌ها می‌باشد که در جدول (۳) مشخص شده است که هر کد مربوط به کدام مصاحبه شونده می‌باشد. باتوجه به جدول (۳) در کدگذاری باز علاوه بر کد گذاری مفاهیم، ۴۶ مقوله نیز به دست آمدند که عبارت‌اند از: چالش‌ها، فرهنگ و سنت‌ها، آداب و رسوم، ماهیت و شرایط زندگی، شغل و قابلیت، محصولات لبنی و غذاها، صنایع دستی، سبک زندگی، ویژگی آموزشی-ترویجی، ویژگی‌های نمایی، الگوهای توسعه روستایی، ویژگی‌های انگیزشی، بازی‌ها و سرگرمی‌ها، مراسم‌ها و سرگرمی‌های محلی، فرهنگ و اجتماع روستایی، طبیعی بودن، عوامل نمایی و نگرشی، عوامل عرفانی و ادبی، بوم گردی و طبیعی گردی، عوامل آموزشی و انگیزشی، عوامل فرهنگی و آداب و رسوم، عوامل اجتماعی و اقتصادی، عوامل اخلاقی و نگرشی، عوامل آموزشی و انگیزشی، آمایش و برآورد توان، ارائه تسهیلات و سرمایه گذاری، برنامه ریزی و توسعه زیرساخت‌ها، همکاری و راهنمایی سازمانها، پیامدهای اقتصادی، پیامدهای اجتماعی، پیامدهای فرهنگی، پیامدهای زیست محیطی، پیامدهای زیرساختی، راهبردهای زیست محیطی، راهبردهای اقتصادی و سرمایه گذاری، راهبردهای فرهنگی-اجتماعی، راهبردهای مدیریتی، راهبردهای زیرساختی و پایه، موانع زیست محیطی، موانع اقتصادی، موانع اجتماعی، موانع حمایتی، موانع فرهنگی، موانع زیرساختی و موانع مدیریتی و سازمانی. به طور کلی در ۶ محور اصلی شامل ویژگی‌های رفاه اجتماعی مناطق روستایی، عوامل رفاه اجتماعی مناطق روستایی استان، عوامل توسعه روستایی استان، موانع توسعه روستایی استان، راهبردهای توسعه روستایی استان و پیامدهای رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان تقسیم بندی می‌شوند.

۳. کد گذاری محوری

مرحله دوم کدگذاری که به کدگذاری محوری مرسوم است، فرآیند پیوند دادن مقوله‌ها در سطح ویژگی‌ها و ابعاد است. در این مرحله محقق باید دوباره مقوله‌ها را با هم مقایسه کرده و در سه دسته کلی طبقه‌بندی کند که شامل: مقوله‌های شرایطی، تعاملی یا فرآیندی و پیامدی است.

- بعد شرایطی بیانگر آن دسته از شرایط، ویژگی‌ها و زمینه‌هایی است که به ظهور پدیده مورد مطالعه می‌انجامد.
 - بعد تعاملی/ فرآیندی بیانگر عوامل و راهبردهای اتخاذ شده برای مدیریت و برخورد با پدیده تحت شرایط مشاهده شده است.
 - بعد پیامدی نشانگر پیامدها، موانع و نتایج این تعامل‌ها و تحت تأثیر شرایط مربوط به آن است.
- در واقع در این مرحله مقوله‌ها، ویژگی‌ها و ابعاد حاصل از کدگذاری باز، تدوین شده و سرجای خود قرار می‌گیرند تا دانش فزاینده‌ای در مورد روابط ایجاد گردد. در تحقیق حاضر نیز محقق بعد از انجام کدگذاری باز، وارد مرحله کدگذاری محوری شد. در این مرحله، محقق از طریق مقایسه‌ی ابعاد و ویژگی‌های مربوط به مقولات به دست آمده در کدگذاری باز، تلاش نمود تا

این مقولات را در قالب ابعاد شریطی، تعاملی و پیامدی دسته بندی کند به طوری که شرایط برای تدوین الگوی پارادایمی فراهم شود. در مرحله بعد، کدگذاری محوری صورت گرفت که بر اساس آن مقوله‌های استخراج شده، در قالب مقوله‌های شریطی، تعاملی/فرایندی و پیامدی طبقه‌بندی شدند. تشخیص هر یک از مقوله‌ها بر اساس ابعاد سه گانه فوق، مبتنی بر داده‌ها و اطلاعاتی بود که توسط مصاحبه شوندگان بیان شد. نتایج حاصل در جدول (۴) ارائه شده است.

جدول ۴. طبقه‌بندی مقوله‌های عمده به تفکیک ابعاد شریطی، تعاملی/فرایندی و پیامدی

نوع مقوله	مقوله‌های عمده
شریطی	- چالش‌ها؛ فرهنگ و سنتها؛ آداب و رسوم؛ ماهیت و شرایط زندگی؛ شغل و قابلیت؛ محصولات کشاورزی و دامپروری؛ صنایع دستی؛ سبک زندگی - ویژگی آموزشی-ترویجی؛ ویژگیهای نمایشی؛ الگوهای توسعه روستایی؛ ویژگی‌های انگیزشی؛ بازی‌ها و سرگرمیها؛ مراسم‌ها و سرگرمیهای محلی؛ فرهنگ و اجتماع روستایی؛ طبیعی بودن
تعاملی / فرایندی	- عوامل نمایشی و نگرشی؛ عرفانی و ادبی؛ آموزشی و انگیزشی؛ فرهنگی و آداب و رسوم؛ اجتماعی و اقتصادی؛ اخلاقی و نگرشی؛ آموزشی و انگیزشی - آمایش و برآورد توان؛ ارائه تسهیلات و سرمایه گذاری؛ برنامه ریزی و توسعه زیرساختها؛ همکاری و راهنمایی سازمانها - راهبردهای زیست محیطی؛ اقتصادی و سرمایه گذاری؛ فرهنگی-اجتماعی؛ مدیریتی؛ بازاریابی و تبلیغاتی؛ زیرساختی و پایه
پیامدی	- پیامدهای اقتصادی؛ اجتماعی؛ فرهنگی؛ زیست محیطی؛ زیرساختی، - موانع زیست محیطی؛ اقتصادی؛ اجتماعی؛ حمایتی؛ فرهنگی؛ زیرساختی؛ مدیریتی و سازمانی

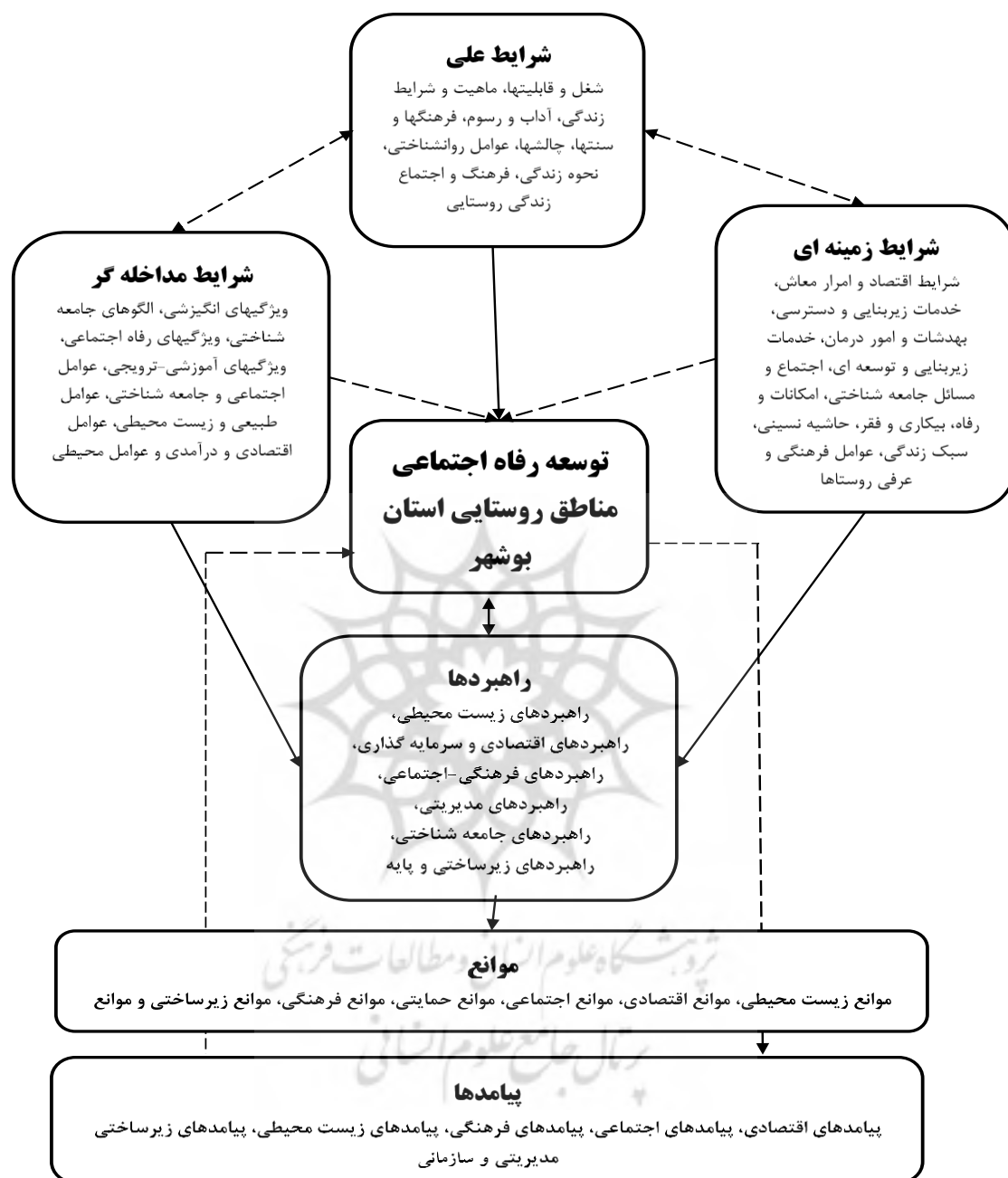
به این ترتیب، محقق توانست با مشخص کردن مقوله‌های شریطی، تعاملی- فرایندی، پیامدی به ابعاد اساسی برای شکل-گیری اولیه چارچوب مفهومی تحقیق، دست یابد.

۴. کدگذاری انتخابی و طراحی چارچوب مفهومی تحقیق

حال نوبت به کدگذاری انتخابی می‌رسد که باید از تلفیق و توأم کردن مقوله‌های حاصل از مراحل قبل، چارچوب مفهومی پژوهش طراحی شود. در این مطالعه، محقق مقوله‌های به دست آمده از کدگذاری باز و محوری را به منظور طراحی الگو مورد بررسی قرار داد. ابتدا هر یک از مقوله‌ها را به طور دقیق بازبینی کرد و سپس اقدام به کشف روابط بین آن‌ها نمود. به طوری که چالش‌ها، فرهنگ و سنتها، آداب و رسوم، ماهیت و شرایط زندگی، شغل و قابلیت، طبیعی بودن، نحوه زندگی و فرهنگ و اجتماع روستایی به عنوان "شرایط علی" مطرح شدند. بر اساس این مقوله‌ها، باید پدیده (مقوله هسته) را انتخاب کرد. پدیده دارای بالاترین سطح انتزاع بوده و کلیه مقوله‌های عمده باید در قالب الگوی پارادایمی حول آن چیده شود. در این مطالعه پدیده ناشی از شرایط علی "توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر" بود که کلیه مقوله‌های عمده را پوشش می‌دهد. شرایط فرهنگی- اجتماعی و اقتصادی روستاها، محصولات لبنی و غذاها، صنایع دستی، سبک زندگی، بازی‌ها و سرگرمیها، سبک زندگی و امرار معاش، پوشش و غذاهای سنتی، امکانات و تولیدات و صنایع دستی در طبقه "عوامل زمینه‌ای" در نظر گرفته شدند. در ادامه ویژگیهای انگیزشی، الگوهای اجتماعی، ویژگیهای نمایشی، ویژگیهای آموزشی-ترویجی، عوامل آموزشی و انگیزشی، بوم گردی و طبیعت گردی، عوامل عرفانی و ادبی و عوامل نمایشی و نگرشی در دسته "عوامل مداخله گر" جای گرفتند.

در پژوهش حاضر نیز ابتدا ارتباط بین مقوله‌هایی که طی مراحل قبل به دست آمده بود، مشخص شد. به این ترتیب روابط موجود بین عوامل شناسایی شده در رابطه با توسعه پایدار رفاه اجتماعی مناطق روستایی استان بوشهر مشخص و پدیده توسعه پایدار به عنوان هسته مرکزی شناسایی شد. سپس با مشخص نمودن روابط بین دیگر عوامل شناسایی شده با هسته مرکزی، چارچوب مفهومی تحقیق ارائه شد. این الگو که محقق برای یافته‌های پژوهش در نظر گرفته در ادامه آمده است. به طور کلی می‌توان گفت که با توجه به فرآیند تحقیق، تجزیه و تحلیل داده‌ها و نتایج جداول فوق این امکان برای محقق فراهم شد تا قادر

به شناسایی عوامل مؤثر بر پدیده توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر با تکیه بر داده‌های حاصل از مصاحبه به چهارچوب مفهومی پژوهش شکل (۱) دست یابد. در ادامه به تشریح عناصر و مؤلفه‌های به دست آمده در این الگو پرداخته شده است.

شکل ۱. چهارچوب مفهومی توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر

منبع: یافته‌های تحقیق

با توجه به نمودار فوق مشاهده می‌شود که در ارتباط با مقوله توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی می‌توان مؤلفه‌های مختلفی نظیر شناسایی نقاط قوت و ضعف، ایجاد زمینه‌های فعال و متناسب با توسعه روستایی، عوامل مؤثر، پیامدهای ایجاد شده، راهبردهای توسعه رفاه اجتماعی روستاها و موانع موجود، ایفای نقشها و کارکردهای مثبت سازمانها در رفاه اجتماعی مناطق روستایی و تلاش سازمانها برای رسیدن به هدف مشترک و ملی را نام برد که هر کدام دربرگیرنده مفاهیمی می‌باشند که به تفکیک در ستون مربوط به مفاهیم بیان شده است.

۵. نتایج اعتبار سنجی مدل پژوهش

در پژوهش حاضر محقق درصدد بود تا از روش‌های مختلف به تأیید اعتبار پژوهش دست یابد به این ترتیب علاوه بر دارا بودن حساسیت نظری، در گردآوری داده‌ها از روش‌های دیگری نیز برای دستیابی به این مهم استفاده نمود. برای اطمینان از روایی و پایایی داده‌ها با معیارهای خاص پژوهش کیفی شامل مقبولیت و قابلیت تأیید صورت گرفته است. جهت افزایش مقبولیت از روشهای بازنگری توسط شرکت کنندگان استفاده شد. برای رسیدن به آن، نتایج حاصل از مصاحبه به شرکت کنندگان بازگردانده شد و به تأیید یا اصلاح آنها رسید. در این پژوهش نیز ادبیات تحقیق گویای حساسیت نظری و دقت نظر محقق در فرآیند تحقیق بود، در مراحل گردآوری و تحلیل داده‌ها نیز محقق سعی نمود مفاهیم مستتر در آن‌ها را به دقت استخراج کند و مقوله‌ها را به گونه‌ای عنوان کند که معرف مفاهیم باشند و علاوه بر آن با ارائه مجدد نتایج به شرکت کنندگان از صحت آن‌ها اطمینان حاصل کرد که با اعمال نظر متخصصان فوق اعتبار ابعاد، مؤلفه و شاخص‌های برابر جدول (۵) تأیید شد.

جدول ۵. ویژگی افراد مشارکت کننده در اعتباریابی یافته‌ها

ردیف	کد مصاحبه	سمت	نتیجه
۱	۰۹	مدیریت روستایی و فعال توسعه روستایی	تأیید شد
۲	۰۸	مسئول مطالعات مدیریت امور رفاه اجتماعی	تأیید شد
۳	۱۵	مسئول سازماندهی مدیریت امور رفاه اجتماعی استان	با اعمال نظرات تأیید شد
۴	۱۱	مدیر اسبق امور رفاه اجتماعی استان	با اعمال نظرات تأیید شد
۵	۰۷	رئیس اداره سرمایه گذاری و بازاریابی و توسعه روستایی اداره استان	تأیید شد
۶	۰۳	مدیر تور توسعه روستایی و پژوهشگر	تأیید شد
۷		عضو هیئت علمی دانشگاه	تأیید شد
۸		عضو هیئت علمی دانشگاه	با اعمال نظرات تأیید شد
۹		عضو هیئت علمی دانشگاه	با اعمال نظرات تأیید شد
۱۰		عضو هیئت علمی دانشگاه	تأیید شد

بحث و نتیجه گیری

در بحث اثبات نتایج مقاله حاضر و همچنین شناسایی عوامل موثر بر رفاه اجتماعی مناطق روستایی شهرستان دشتی به طور کلی ۴۳۶ مفهوم از داده‌های حاصل از مصاحبه و ۴۹ مقوله به دست آمد. محقق توانست با مشخص کردن مقوله‌های شرایطی، تعاملی-فرآیندی، پیامدی به ابعاد اساسی برای شکل‌گیری اولیه چارچوب مفهومی تحقیق، دست یابد. مقوله‌های شرایطی که در واقع همان درون‌داد الگو هستند، که شامل چالش‌ها، فرهنگ و سنتها، آداب و رسوم، ماهیت و شرایط زندگی، شغل و قابلیت، محصولات لبنی و غذاها، صنایع دستی، سبک زندگی، ویژگی آموزشی-ترویجی، ویژگیهای نمایشی، الگوهای توسعه روستایی، ویژگی‌های انگیزشی، بازی‌ها و سرگرمیها، مراسم‌ها و سرگرمیهای محلی، فرهنگ و اجتماع روستایی، زندگی روستایی، طبیعی بودن بودند. عوامل فرآیندی-تعاملی شامل عوامل نمایشی و نگرشی، عوامل عرفانی و ادبی، بوم گردی و طبیعی گردی، عوامل آموزشی و انگیزشی، عوامل فرهنگی و آداب و رسوم، عوامل اجتماعی و اقتصادی، عوامل اخلاقی و نگرشی، عوامل آموزشی و انگیزشی، آمایش و برآورد توان، ارائه تسهیلات و سرمایه گذاری، برنامه ریزی و توسعه زیرساختها، همکاری و راهنمایی سازمانها، راهبردهای زیست محیطی، راهبردهای اقتصادی و سرمایه گذاری، راهبردهای فرهنگی-اجتماعی، راهبردهای مدیریتی، راهبردهای زیرساختی و پایه هستند. در نهایت پیامدهای اقتصادی، پیامدهای اجتماعی، پیامدهای فرهنگی، پیامدهای زیست محیطی، پیامدهای زیرساختی، موانع زیست محیطی، موانع اقتصادی، موانع اجتماعی، موانع حمایتی، موانع فرهنگی، موانع زیرساختی و موانع مدیریتی و سازمانی که همان برون‌داد الگو محسوب می‌شوند، به عنوان مقوله‌های پیامدی مطرح شدند. حال نوبت به کد گذاری انتخابی می‌رسد که باید از تلفیق و توأم کردن مقوله‌های حاصل از مراحل قبل، چارچوب مفهومی پژوهش طراحی شود. در این مطالعه، محقق مقوله‌های به دست آمده از کدگذاری باز و محوری را به منظور طراحی الگو مورد بررسی قرار داد. ابتدا هر یک از مقوله‌ها را به طور دقیق بازبینی کرد و سپس اقدام به کشف روابط بین آن‌ها نمود. به طوری که چالش‌ها، فرهنگ و سنتها، آداب و رسوم، ماهیت و شرایط زندگی، شغل و

قابلیت، طبیعی بودن، نحوه زندگی و فرهنگ و اجتماع روستایی به عنوان "شرایط علی" مطرح شدند. بر اساس این مقوله‌ها، باید پدیده (مقوله هسته) را انتخاب کرد. پدیده دارای بالاترین سطح انتزاع بوده و کلیه مقوله‌های عمده باید در قالب الگوی پارادایمی حول آن چیده شود. در این مطالعه پدیده ناشی از شرایط علی "توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر" بود که کلیه مقوله‌های عمده را پوشش می‌دهد. شرایط فرهنگی-اجتماعی و اقتصادی روستاها، محصولات لبنی و غذاها، صنایع دستی، سبک زندگی، بازی‌ها و سرگرمیها، سبک زندگی و امرار معاش، پوشش و غذاهای سنتی، امکانات و تولیدات و صنایع دستی در طبقه "عوامل زمینه‌ای" در نظر گرفته شدند. در ادامه ویژگیهای انگیزشی، الگوهای اجتماعی، ویژگیهای نمایی، ویژگیهای آموزشی-ترویجی، عوامل آموزشی و انگیزشی، بوم گردی و طبیعت گردی، عوامل عرفانی و ادبی و عوامل نمایی و نگرشی در دسته "عوامل مداخله گر" جای گرفتند. در مجموع این شرایط که در سه دسته طبقه بندی شدند پدیده "توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر" را تحت تأثیر قرار می‌دهند. از سوی دیگر، در ارتباط با راهبردها و موانع توسعه روستایی نیز در قسمت راهبردها مواردی همچون راهبردهای زیست محیطی، راهبردهای اقتصادی و سرمایه گذاری، راهبردهای فرهنگی-اجتماعی، راهبردهای مدیریتی، راهبردهای زیرساختی و پایه مطرح شدند و در قسمت موانع نیز مواردی شامل موانع زیست محیطی، موانع اقتصادی، موانع اجتماعی، موانع حمایتی، موانع فرهنگی، موانع زیرساختی و موانع مدیریتی و سازمانی شناسایی شدند. در پایان نیز مواردی شامل پیامدهای اقتصادی، پیامدهای اجتماعی، پیامدهای فرهنگی، پیامدهای زیست محیطی و پیامدهای زیرساختی به عنوان پیامدهای توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر که سبب پدیدار شدن راهبردهای توسعه رفاه اجتماعی مناطق روستایی در استان بوشهر می‌شوند، بیان شدند. نتایج به دست آمده در فرضیه اصلی تحقیق با نتایج مطالعات ریسی دهکردی و همکاران (۱۴۰۲)، ساعی (۱۴۰۱)، دیزجی (۱۴۰۰)، گراوندی (۱۳۹۹)، راستی و جهانتیغ (۱۳۹۵)، هاریونو و همکاران (۲۰۲۴)، هی و همکاران (۲۰۲۴)، آلمو (۲۰۲۳)، کاندولا (۲۰۲۳)، موره و همکاران (۲۰۲۲)، یوسف و همکاران (۲۰۲۱)، هان و همکاران (۲۰۱۹) همخوانی دارد که در تبیین نتایج می‌توان گفت رفاه اجتماعی یکی از اساسی ترین نیازهای افراد جامعه است که باعث ایجاد حساسیت، آرامش و اعتماد همه جانبه به حال و آینده است. طبق تعریف سازمان ملل متحد، رفاه اجتماعی دامنه گسترده‌ای از فعالیت هایی است که تحت نظارت و کمک دولتها، برای بهبود شرایط زندگی افراد صورت میگیرد. مناطق روستایی کشورهای درحال توسعه مانند ایران، درمقایسه با مناطق شهری، دسترسی کمتری به امکانات رفاهی داشته و به همین دلیل توجه به شاخص های رفاه اجتماعی در مناطق روستایی اینکشورها از اهمیت زیادی برخوردار است. عوامل موثر در توسعه رفاه اجتماعی بسیار گسترده هستند اما از مهمترین آنها فاکتورهایی مانند اقتصاد منطقه، وضعیت مسکن، وضعیت بهداشتی روستائیان، میزان توسعه صنعت در روستا، دسترسی به آب در منطقه، میزان توجه به گردشگری در روستاهای دارای پتانسیل و درصد زنان شاغل روستایی است. در ایران، حداقل از دهه های گذشته، فرایند فقرزدایی و حمایت از فقرا و افراد آسیبپذیر روستایی آغاز شده است اما همچنان در این بخش چالشهای زیادی وجود دارد. یکی از معیارهای مناسب برای سنجش شرایط هر کشوری، ارزیابی وضعیت اجتماعی و رفاهی آن کشور بوده و بایستی بهبود وضعیت رفاه اجتماعی هر جامعه ای به عنوان یکی از اهداف کلان اقتصادی مد نظر قرار گیرد. مفهوم توسعه انسانی به جای تمرکز بر ابزار، به اهداف پیشرفت و توسعه تاکید دارد. توسعه انسانی به مفهوم فرایند گسترش حیطه انتخاب افراد و بهبود رفاه آنهاست. مهمترین ابعاد توسعه انسانی زندگی طولانی و سالم، دانش و استانداردهای زندگی آبرومندانه هستند. از جمله زمینه‌های شکل گیری رویکرد بهبود رفاه اجتماعی در بطن و ساختار مدیریت روستایی و جامعه محلی کشور؛ مسئولیت‌پذیری، پاسخگویی، شفاف بودن در برابر وظایف و عملکردهای خود در برابر مردم روستایی، تعامل و ارتباط با نهادهای دولتی و مسئولین فرادست روستا به منظور جذب اعتبارات و بهبود زیرساخت‌های روستایی دخیل کردن مردم در تصمیم‌گیری‌ها و بهره‌گیری از مشارکت آنها در برنامه‌های روستایی، بررسی مرحله‌ای سطح رضایتمندی مردم از مدیران روستایی رعایت اصل توازن و برابری در توزیع و تخصیص منابع، شرکت فعال و گسترده تشکلهای و نهادهای مردمی در برنامه‌ها و تصمیمات، افزایش نگرش و اعتقاد به کار گروهی و جمعی مؤثر می‌توان ذکر کرد. به لحاظ دیگر در این پژوهش فقدان مدیریت مناسب اقتصادی و اجتماعی در بین مسئولان یکی از دلایل کاهش رفاه اجتماعی در روستاها می‌باشد. وجود مدیریت مناسب باعث افزایش مشروعیت، ارتقای مشارکت عمومی، خاتمه بحران‌ها و باعث تحقق کارکردهایی نظیر بهبود خدمات دولتی و در نهایت منجر به بهبود شاخص‌های رفاه می‌شود.

توسعه روستایی از مهم‌ترین فرآیندهایی است که در کشورهای مختلف جهان همواره مورد توجه است. دستیابی به توسعه نواحی روستایی در هر جامعه‌ای نیاز به شناخت مؤلفه‌های مختلف و تأثیرگذار بر آن است از جمله این مؤلفه‌ها رفاه اجتماعی و پرداختن به موضوع رفاه اجتماعی است که در سایه آن می‌توان بسیاری از مسائل و مشکلات خصوصاً عدم تمایل به ماندگاری در روستاها را کاهش داد. رفاه اجتماعی یکی از مهم‌ترین حوزه‌های مطالعاتی در کشورهای مختلف است. اگرچه جذابیت و معنی عام دارد ولی در کلیه تعریف پذیرفته برای آن وجود ندارد و از کشوری به کشور دیگر و حتی از نظر صاحب‌نظران نیز تعاریف متفاوتی از رفاه اجتماعی بیان می‌شود. اهمیت مطالعه در زمینه‌ی رفاه در پایش سیاست‌های عمومی کشور و همان مشروعیت بخشیدن دولتمردان از سمت و نگاه مردم نسبت به خود که به وجود آمدن این امر در روستاها می‌تواند نتایج بسیار خوبی برای قانون‌گذاران و افزایش سرمایه اجتماعی در روستاهای کشور از طرف مردم نسبت به مسئولین بشود. رفاه اجتماعی به عنوان ابزاری کارآمد و مهم در مدیریت روستاهای کشور می‌باشد. بر اساس مباحث مطرح شده می‌توان گفت حکمروایی خوب روستایی پیونددهنده میان اصول و ارزش‌های حاکمیتی و رویکردی نوین به حساب می‌آید و با بهره‌گیری از مفاهیمی نظیر مشارکت، مسئولیت‌پذیری، اجماع محوری، قانون محوری، عدالت محوری، شفافیت، پاسخ‌گویی، کارایی و اثربخشی زمینه ارتقا و بهبود کیفیت زندگی و نهایتاً بهبود شاخص‌های رفاه اجتماعی روستاییان را فراهم می‌کند؛ بنابراین در گفتمان نوین توسعه یعنی حکمروایی خوب می‌توان دریافت که شیوه‌های سنتی گذشته در کاهش فقر و خدمات‌رسانی هر چه بیشتر به مردم فقیر روستایی نتوانست موفقیت‌آمیز باشد و سبب ایجاد چرخه باطل از کمک‌های سنتی شد و به وفور در کشور می‌توان نتایج آن را دید. در پایان متناسب اب نتایج به دست آمده پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد:

- در متغیرهای رفاه اجتماعی روستایی منطقه مورد مطالعه فقر و محرومیت و بهداشت و درمان با میانگین پاسخ پایینی از سوی روستاییان جواب داده شد. پیشنهاد می‌شود که برای متغیر بهداشت و درمان از سوی دولت و حکومت‌های محلی فکری اساسی در این مورد بشود که این مورد نه تنها مشکل روستاهای منطقه مورد مطالعه یعنی شهرستان دشتی است بلکه مشکل بسیاری از روستاهای کشور همین نبود امکانات بهداشتی کافی (از جمله خانه بهداشت، دفع نامناسب زباله در سطح روستا، جاری شدن فاضلاب خانه‌ها در کوچه‌های روستا) در سطح روستاها و بیمارستان مناسب در سطح شهرستان است.
- پیشنهاد می‌شود کارشناسان سازمان‌های دولتی و برنامه ریزان روستایی از شاخص‌ها و گویه ای مورد تأیید در پژوهش حاضر که از اجماع نظر متخصصان، کارشناسان برخوردارند، برای مطالعات در حوزه مدیریت نوین روستایی مبتنی بر ارتقای رفاه اجتماعی روستاها، در تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت توسعه روستایی بهره گیرند.
- افزایش آگاهی دهیاران و شوراهای اسلامی در زمینه شرح وظایف و مسئولیت‌های آنان از جمله بالا بردن تعامل بین، مردم دولت و بخش خصوصی.

منابع

۱. اکبریان رونیزی، سعیدرضا و رجایی، سید عباس و رمضان زاده لسبویی، مهدی، (۱۳۹۴)، ارزیابی رفاه اجتماعی در مناطق روستایی با تأکید بر دیدگاه ساکنان محلی مطالعه موردی: دهستان خیر (شهرستان استهبان)، مجله راهبردهای توسعه روستایی، ۲(۲): ۱۴۰-۱۲۱
۲. البرزی رامین، شیخ بیگلر رنا، اکبریان رونیزی سعیدرضا، (۱۴۰۲)، رفاه ذهنی و وفاداری به مکان در نواحی روستایی، رفاه اجتماعی، ۲۳(۸۸): ۳۷۷-۳۴۱
۳. حیدری ساربان، وکیل، (۱۳۹۴)، تبیین عوامل موثر بر ارتقای رفاه اجتماعی در مناطق روستایی (مطالعه موردی: شهرستان مشکین شهر)، مجله پژوهشهای جغرافیایی انسانی، ۴۷(۴): ۶۷۲-۶۵۷
۴. دیزجی، منیره، (۱۴۰۰)، تحلیل رفاه اجتماعی در ایران با تأکید بر توسعه انسانی از منظر جامعه شناسی اقتصادی، مجله مطالعات جامعه شناسی، ۵۱(۱۴): ۴۹-۶۶

۵. راستی، هادی، جهان تیغ، راضیه، (۱۳۹۵)، سنجش میزان رفاه اجتماعی خانوارها در نواحی روستایی مطالعه موردی: شهرستان زهک، پژوهش‌های روستایی، ۵(۴)، ۷۷۸-۷۵۹.
۶. ریسی دهکردی، زهرا، حجازی، ناصر، چیت ساز، محمدعلی، (۱۴۰۲)، بررسی رابطه ابعاد توسعه گردشگری روستایی بر کیفیت رفاه اجتماعی ساکنین روستاهای شهرستان کوهرنگ، مجله مطالعات جامعه شناسی، ۵۶(۱۵): ۸۹-۷۱.
۷. زاهدی اصل، محمد (۱۴۰۲) مبانی رفاه اجتماعی، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، ایران.
۸. ساعی، رحیم، (۱۴۰۱)، بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی خانوارهای روستایی در اقلیم‌های استان آذربایجان شرقی. روستا و توسعه، ۲۵(۴): ۱۸۵-۲۱۲.
۹. طولابی نژاد، مهرشاد، فراهانی، حسین، پیرایش، رضا (۱۳۹۴) ارزیابی نقش یارانه‌های نقدی بر رفاه اقتصادی و اجتماعی خانوارهای روستایی مطالعه موردی: دهستان جایدرد شهرستان پلدختر، فصلنامه علمی و پژوهشی فضای جغرافیایی، ۱۵(۵۰): ۳۷-۱۹.
۱۰. گراوندی، شهپر، (۱۳۹۹)، رفاه اجتماعی روستایی؛ معرفی‌ها و سنجش عوامل مؤثر بر آن (موردپژوهی: روستایان دهستان منصور آقایی روانسر)، فصلنامه راهبرد توسعه، ۱۶(۶۱): ۸۵-۷۱.
۱۱. مفتخری، علی، دلفان، محبوبه، جعفری، محمد، (۱۴۰۳)، مقایسه اثرات رفاه اجتماعی بر رشد اقتصادی در ایران و منتخبی از کشورهای در حال توسعه. اقتصاد باثبات، ۵(۱): ۹۰-۱۱۵.
۱۲. موسوی، میرطاهر، محمدی، محمدعلی (۱۴۰۳) مفاهیم و نظریه اجتماعی، نشر دانژه، چاپ اول.
13. Alemu, F. M. (2023). Measuring the intensity of rural livelihood diversification strategies, and Its impacts on rural households' welfare: Evidence from South Gondar zone, Amahara Regional State, Ethiopia. *MethodsX*, 10, 102191.
14. Asante, B. O., Prah, S., Addai, K. N., Anang, B., & Ng'ombe, J. N. (2024). Agricultural services and rural household welfare: empirical evidence from Ghana. *International Journal of Social Economics*.
15. Chowdhury, Farzana., Desai, Sameeksha. & Audresch, David. B. (2017). The Grand Challenges of Social Welfare. *Journal of Corruption, Entrepreneurship, and Social Welfare*. 9-21.
16. Gansonré, S. (2024). Rainfall variability and welfare of agricultural households: Evidence from rural Niger. *Agricultural Economics*. <https://doi.org/10.1111/agec.12833>
17. Han, Y., & Huang, J. (2019). Evolution of social welfare in rural China: A developmental approach. *International Social Work*, 62(1), 390-404.
18. Haryono, B. S., Anggriawan, T., Sentanu, I. G. E. P. S., & Sahputri, R. A. M. (2024). Exploring the Paradox of Local Community Empowerment in Mediating the Role of Village Fund Policy to Increase the Rural Society's Welfare: An Analysis through the Eye of Village Public Service's Users. *Lex localis-Journal of Local Self-Government*, 22(2), 220-242.
19. He, C., Zhou, C., & Wen, H. (2024). Improving the consumer welfare of rural residents through public support policies: A study on old revolutionary areas in China. *Socio-Economic Planning Sciences*, 91, 101767.
20. Kandulu, J. M. (2023). Improving the social welfare of rural households in South Asia and Africa through effective rural development interventions (Doctoral dissertation).
21. More, A., Mittal, P., Singh, S., & Sinha, R. (2022, October). Integrated Social Registry: A potential pathway towards efficient rural welfare delivery. In *Proceedings of the 15th International Conference on Theory and Practice of Electronic Governance* (pp. 360-368).
22. Terefe, A. T., Aredo, M. K., Workagegnehu, A. M., & Tesfaye, W. M. (2024). Interdependence of rural household welfare measurement in the context of climate variability in Ethiopia. *Heliyon*, 10(10).
23. Yusoff, Nurul & Rashid, Mohamad & Halim, Norhazliza. (2021). The Indicators Of Socioeconomic Well-Being Of Rural Community. *Journal of Tourism, Hospitality and Environment Management*. 6. 253-261. 10.35631/JTHEM.626023